

Altissima flumina minimo sono labuntur

DOI: 10.26565/2227-1864-2025-96-01
УДК 811.161.2'373

Інноваційні артефакти неофіційного антропонімікону українського політикуму в сучасному метамодерному дискурсі

Катерина Дюкар

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна;
(м. Харків, Україна, майдан Свободи 4, 61022, Харків);
e-mail: kateryna.dukar@karazin.ua; <https://orcid.org/0000-0001-5364-1985>

Стаття присвячена вивченню сучасних тенденцій у неофіційному назовництві, насамперед неогенним дериваційним процесам. Автор ставить собі за мету дослідити інноваційні артефакти неофіційного антропонімікону українського політикуму як перші матеріально зафіксовані ознаки переходу до метамодерного дискурсу. У фокусі уваги перебувають прізвиська, зокрема okazionalni, представників вищого ешелону українського політикуму, зафіксовані в інтернет-просторі протягом останніх п'ятнадцяти років. Простежені закономірності реалізації традиційних антропонімічних формул на сучасному етапі, а також залучення неузвального інструментарію для творення прізвиськ. З'ясовано, що okazionalni зразки, активно залучувані в епоху цифри до творення апелювативних і онімних інновацій, стають складнішими, набуваючи гібридних ознак. Указано на переорієнтування процесів номінації з об'єкта номінування на власне номінатора та прагматичне прагнення останнього зреалізувати власний лінгвокреативний потенціал. Підмічено, що монополарність номінацій, зокрема в консервативних системах на кшталт антропонімікону, протягом останніх тридцяти років поступово зміщується в бік полівекторності. Звернено увагу на антропонімі-енантіосеманти, у яких поляризоване значення розвивалося не з плином часу на підставі характеристик вторинного об'єкта номінування, а протягом нетривалого проміжку й стосовно того самого об'єкта номінування. Зауважено, що засвідчені мовленнєві артефакти виходять поза межі постмодерністського дискурсу. Висунуто гіпотезу, згідно з якою світоглядна парадигма представників українськомовної спільноти набуває метамодерних рис, що спричиняється до творення контрастних і осцилюваних онімів. Установлено, що домінантним у метамодерному дискурсі загалом і його мовленнєвих маркерах стає принцип маятника, коли полярні явища є не елементом бінарності, а коливаючого руху між різними аспектами буття.

Ключові слова: інновація, деривація, метамодерний дискурс, антропонім, прізвисько.

На початку XXI століття все більш очевидною стає загальносвітова тенденція входження людської цивілізації у вимір нової онтологічно-екзистенційної парадигми, що постала на ґрунті маклюєнівського «глобального села» в диджиталізовано-глобалізовану епоху. Ідеться про світоглядне оформлення постулатів метамодерну – «структури почуттів», за визначенням Р. ван ден Аккера та Т. Вермюлена, «часопростору, який не є ані впорядкованим, ані неупорядкованим, що заміщує межі теперішнього невизначеним майбутнім; межі реального – сюрреалістичним безмежжям. У цьому “фатум” метамодерної людини: прагнути до горизонту, який вічно

віддаляється» [6, с. 75]. Як влучно підмітила М. Протас, метамодернізм «...дає можливість індивідуальним інтерпретаціям, часто не схожим, навіть протилежним, маніфестувати свободу вислову в мистецтві та науці свідомим ствердженням справжньої децентралізації глокальних нормативів, з відходом від уніфікаційних штампів чи анульованих апорій (життя – мистецтво; високе – масове/кітч...) заради виразу власного відчуття істини/алетеї» [4, с. 27]. Із таких позицій особливу увагу викликає дискурсивний аспект метамодерну, де мовленнєві потенції набувають артефактних мовних реалізацій, зокрема й передусім інноваційних, у межах ментальних моделей, що згідно з концепцією Тена

ван Дейка «пояснюють індивідуальні варіації у продукуванні та розумінні дискурсу, стилі, конфлікти у взаємодії, а особливо те, наскільки дискурс відповідає певній соціальній, політичній чи культурній ситуації» [7, с. 174]. Надзвичайно високий ступінь мовленнєвої неогенності, що набула виразно інакших обрисів порівняно з добою постмодерну, маємо всі підстави пов'язувати зі специфікою метамодерного дискурсу. Водночас постає низка закономірних питань про те, у чому полягають особливості інновацій, продукованих у метамодерному дискурсі, наскільки стійкими до впливу останнього є умовно консервативні системи, як-от назовництво, на противагу динамічним, зокрема загальним назвам, якою є специфіка онімно-апелятивного помежів'я тощо. Отже, аналіз артефактів неофіційного антропонімікону сучасного метамодерного дискурсу вважаємо своєчасним і доречним, а беручи до уваги високий ступінь неогенності в цій сфері, переконані в актуальності й перспективності досліджень, пов'язаних із вивченням структури та семантики нових одиниць у межах ідентифікаційно-диференційних номінацій.

Дослідження різних аспектів українського назовництва має давню традицію: від доакадемічного періоду («Лексиконъ славеноросскій альбо Имень тлькованіе» П. Беринди), протоакадемічної доби («Причинки до української ономастики» І. Франка, «Die Bildung Der Ortsnamen Aus Personennamen Im Slavischen» Ф. Міклошича, «Die alten Bevölkerungsverhältnisse Russlands im Lichte der Sprachforschung» М. Фасмера та ін.) до власне академічного студіювання (праці А. Бурячка, О. Ізюмова, В. Німчука, І. Огієнка, Г. Сеніка, Ю. Редька та ін.). На сьогодні у сфері вивчення специфіки національного антропонімікону напрацьовано значні здобутки, представлений розвідками «Малорусскія фамильня прозванія» М. Сумцова, «Нариси з праслов'янської антропонімії» В. Шульгача, «З історії української антропонімії» М. Худаша тощо. Чимало робіт присвячені як загальнотеоретичним, так і прикладним аспектам неофіційного антропонімікону, зокрема змісту й обсягу терміна «прізви́ско» («Знадоби до пізнання народних звичаїв і поглядів правних: Про сільські прозвища» В. Охримовича, «Прізви́ска та їх мотивація» М. Дуйчака, «Прізви́ска і назвиська в українській та інших мовах: стан, статус, зміст» І. Муромцева та ін.). Тією чи тією мірою дослідники, зокрема Ю. Блажчук, О. Ковальчук, Л. Кравченко, Ю. Піотрович, А. Сітко, С. Форманова та інші, зверталися до інноваційних процесів у межах ономастикону й насамперед неофіційного антропонімікону. Торкалися фахівці (Л. Белей, А. Вегеш, О. Гнатюк, М. Максим'юк, О. Чижмар та ін.) проблем антропонімії, частково й неофіційної, подеколи оказіонального рівня, у контексті

естетики постмодернізму. Водночас віднайти не лише ґрунтовних робіт дисертаційного чи монографічного рівня, а й апробаційного штибу досліджень, присвячених інноваціям неофіційного антропонімікону сучасного метамодерного дискурсу, нам не вдалося, що з-поміж іншого засвідчує актуальність обраної теми.

Мету роботи вбачаємо в розгляді інноваційних артефактів неофіційного антропонімікону українського політикуму в сучасному метамодерному дискурсі. **Об'єктом** дослідження є оказіональні прізви́ска представників українського політикуму, насамперед гарантів, зафіксовані в інтернет-просторі протягом останніх п'ятнадцяти років. **Предмет** вивчення – структурно-семантичні та функційні особливості вказаних антропонімів. **Джерельну базу роботи** склали нові одиниці на позначення прізви́ск представників українського політикуму, вилучені з матеріалів українських і зарубіжних часописів, інформаційних платформ, як-от «Главком», «Детектор медіа», «Українська правда», «Forbes», «The New York Times» тощо. Залучувані **методи дослідження** підпорядковані досягненню поставленої мети і відповідають специфіці об'єкта вивчення: для формування концепції практичної частини дослідження використано *методи спостереження та зіставлення* (під час добору фактичного матеріалу); *описовий метод* (для встановлення структурно-семантичної специфіки неологізмів-прізви́ск); *метод контекстуального аналізу* (для формування уявлення про функційні особливості неофіційного антропонімікону); *метод статистичного аналізу* (для з'ясування закономірностей і тенденцій творення інновацій).

Найпоказовіше динаміку в тенденціях неофіційного назовництва, на наш погляд, маємо змогу простежувати на прикладі прізви́ск представників вітчизняного політикуму. Свого часу С. Пахомова дійшла висновку про те, що вже в XV–XVI ст. прізви́ска були типовим засобом ідентифікації можновладців [2, с. 152]. Скажімо, перший президент незалежної України Л. М. Кравчук протягом каденції 1991–1994 рр. за стратегіями своїх політичних дій і обраного курсу отримав прізви́ско *Хитрий Лис*. Підмічаємо кілька важливих для подальшого аналізу моментів. По-перше, вказане прізви́ско утворене за полілексемною антропонімною формулою, здавна відомою в різних мовах і застосовуваною з-поміж іншого й для номінації панівних еліт: *Всеволод-Димитрій Юрійович Велике Гніздо* (XII–XIII ст.), *Річард I Левове Серце Плантагенет* (XII ст.), *Дмитрій Грізні Очі Тверський* (XIV ст.) та ін. По-друге – прізви́ско постало природним шляхом перенесення соціумом характерних поведінкових рис людини на неофіційний антропонім; водночас виникнення, поширення та усталення номена не пов'язане, очевидно, із застосуванням певних політ- чи піартехнологій. По-третє, прізви́ско, час появи якого достеменно не видається можливим установити, залишається

єдиним у межах різних дискурсів упродовж останніх тридцяти років, що засвідчують наведені фрагменти: «Л. Кравчук <...> суто психологічно побоювався ухвалювати відповідальні політичні рішення, за що й дістав прізвисько **“хитрий лис”**» («Віче», № 22 від листопада 2006); «А **“хитрий лис”** Кравчук все засуджує “тих, хто зраджує інтереси України заради особистого збагачення...”» («Українська правда», 16.07.2010); «**“Хитрий лис”** Кравчук озвучує ультиматуми влади – “Свобода”» («Факти», 29.01.2014); «...**Хитрий Лис**, як прозивали Кравчука, чудово знався на політичному лицемірстві – хоч із виборцями, хоч під час переговорів за зачиненими дверима» («Hromadske», 11.05.2022); «...переконало Кравчука, що єдиний шлях вижити і будувати кар’єру – це хитрувати, приховувати свої думки і вміти пробігти “між крапельками”. Всі його відомі характеристики, такі як **“хитрий лис”** – вони правильні» («Українське радіо», 10.05.2023). Водночас випробування часом і узуальними практиками не пройшли спорадичні номени на зразок ЛМ та Макарич, що радше пов’язуємо з відсутністю абсолютної мовленнєвої свободи й плюралізму думок тогочасного пострадянського суспільства.

Прізвисько другого президента Л. Д. Кучми (1994–2004 рр.) **Данилич** є відпатронічним похідним, що відповідає поширеним сьогодні в уснорозмовному спілкуванні мовленнєвим практикам номінування особи за допомогою самого лише патроніма. До речі, ця традиція назовництва є не менш давньою в культурі східних слов’ян, ніж згадана вище антропонімна формула, наприклад: «Въ то же лѣто . бѣжа **Володимиръ** . снвѣць Изаславль из Березаго во Вщижъ <...> и аєса по Ростислава по Смоленскаго кнѣзѣ а ѿтъ строаѣ ѿступивъ . и приде к нему **Мѣстиславъ** и Стародуба . в засаду» (Кієвскій лѣтописный сводъ, въ лѣто 6664 [1156] – въ лѣто 6669 [1161]). Прізвисько другого президента до сьогодні активно функціонує в текстах різних дискурсів: «А його наступники показали себе настільки не з найкращого боку, що навіть **Данилич** на їхньому фоні декому видається не найбільшим злом, а майже “політ нормальним”» («Українська правда», 23.09.2008); «**Данилич** не виявляв особливого пієтету до судової гілки влади» (Радіо Свобода, 13.10.2010); «Ну, а премудрий Медведчук встиг перед тим “накрутити” **Даниловича**...» («Антикор», 15.05.2014); «**Данилич**, вернися. Перезапуск переговорів в Мінську» («Кореспондент.net», 4.06.2019); «Перші написи на парканах **“Данилич, прості”** з’явилися ще років 20 тому» («Главком», 14.07.2024) тощо. Звертаємо увагу на те, що це прізвисько виявилось найбільш «життєздатним», хоч другу каденцію Л. Д. Кучми вже супроводила набагато ширша

палітра утворень на зразок **Гітарист**, **Дядя Льоня**, **Ракетчик**, **Рудий Тарган**, **Чучма** та ін. У наведених прикладах можемо спостерігати розширення модельного ряду для творення елементів неофіційного назовництва через залучення як узуальних (аббревіація – **LD**), так і okazіональних (графодеривація – **КуЧМО**) словотвірних механізмів. Таке розширення неофіційного назовництва пов’язуємо передусім із початком увиходження українців у глобальну інтернет-мережу.

Поява віртуальних соціальних платформ Facebook (2004), VK (2006), OK (2006), Twitter (2006), Instagram (2010), Viber (2010), WhatsApp (2012), Telegram (2013) та інших і їхнє поступове поширення серед українських користувачів, послідовний перехід до електронних джерел інформації (інтернет-версії друкованих видань, офіційні сайти тощо) спричинилися до того, що третій і четвертий президенти України за своїх каденцій одного загальноживаного в українському суспільстві прізвиська не отримали. В. А. Ющенко протягом 2004–2010 рр. називали **Бухгалтер**, **Буценко**, **Вітя Голодомор**, **Гниущенко**, **Говерлохід**, **Іухиценко**, **Миздобул**, **Шрек**, **Ю-щенок**, **Ющур**, **US’ченко** та багато інших: **«Пасічник»**. Це найбільш толерантне прізвисько Президента, яке він отримав за любов до бджіл. Ющенко ще називають **Ющ** і **Месія**» («УНІАН», 15.05.2007). Подальша активна цифровізація життя українського суспільства в 2010–2014 рр. залишила «електронні сліди» надзвичайно великої кількості неофіційних номінацій четвертого президента України: «Прізвище Януковича як лишень не спотворювали: **Януковоч**, **Янушеску**, **Яйцепаденко**, **Ядиний**, **Янучара**, **П’янукович**, **Йолкович**, **Вітянчук**, **Бандюкович**, **Ялинкович**, **Хамукович**. Його також називали **ПроФФесором** (через його неграмотність), **Пінгвіном** (через сміхотворну поважність), **Парусом** (так його називав Андрій Клюєв в аудіозаписах), **Лжевіктором** (за аналогію до Лжедмитрія – політичного авантюриста, що видав себе за сина Івана IV Грозного Дмитрія), **Шапкокрадом** (Вітя Шапкокрад). А ще – **великим доном**; **неграмотним донецьким бандитом**; **“фенязязычним”** індивідом; кандидатом від зони; слугою **Москви**; **єнакіївським Хамом**; **донбаським самодержцем**; **маріонеткою Путіна**; **гідрантом Конституції**; **межигірським насельником** тощо» («УКРІНФОРМ», 21.11.2021). Цікаво, що апробацію часом із-поміж усього багатоманіття прізвиськ президента-втікача витримав синтаксично вербалізований ад’єктив **легітимний** – автономінація, зафіксована під час його пресконференції 11.03.2014: «За три роки з моменту втечі він з’явився на публіці лише кілька разів. Два з них – на прес-конференції для російських ЗМІ в Ростові-на-Дону навесні 2014 року, де доводив свої права на найвищу посаду в Україні, за що отримав прізвисько **“Легітимний”**» («Факти», 21.07.2016); «6 грудня касаційні скарги

адвокатів “легітимного” залишили без задоволення, а також відмовили у відводі одного з суддів» («ЗАБОРОНА», 6.12.2021); «Сам “легітимний” теж не сидів, склавши руки. Він перервав тривалу мовчанку ще перед повномасштабним вторгненням, оприлюднивши <...> план капітуляції України» («Главком», 25.08.2022) тощо. Підмічаємо, що від початку XXI століття встановити, які з номенів неофіційного антропонімікону українського політикуму, зокрема й наведені вище, постали природним шляхом лінгвокреативності мовців, а які – унаслідок залучення політтехнологій, не видається можливим.

Варто наголосити й на тому, що «цифрова епоха», яка постала в межах постмодерністського дискурсу, змінила значною мірою вектори номінативних процесів у неофіційному антропоніміконі з власне об’єкта називання, його ідентифікаційних ознак, на суб’єкт самого номінатора, котрий, часто за умов анонімності, забезпечуваних онлайн-середовищем, прагне до реалізації індивідуального лінгвального потенціалу, самовираження, уваги з боку інших комунікаторів тощо. У цьому якраз убачаємо максимальне оприявлення тенденцій постмодерністської парадигми, що «прагне кинути виклик і підірвати усталені значення та ієрархії... <...> позитивно ставиться до двозначності, парадоксів і протиріч, використовуючи гумор і сатиру, щоб підірвати панівні ідеології та структури влади» [3]. Схожі міркування свого часу висловлювали й науковці-політологи, зокрема І. Вдовчин, С. Савойська, звертаючи увагу на те, що політичні дії доби постмодернізму супроводжують «невизначеність, відсутність канонів, <...> падіння поваги до влади (“Помаранчева” революція та “Революція гідності”), посилення самовираження людини (використання технологій, які сприяють карнавалізації протестних акцій), “засліплення грою символів” (флешмоби, перформанси, театралізація), віртуалізація (вибори, під час яких боротьба ідей і програм заміщується боротьбою політичних шоу-менів за кількість глядачів/читачів, лайків, повідомлень у соціальних мережах), перетворення політики на “ток-шоу”» [1, с. 81]. Щонайпоказовіше спостережена тенденція оприявлена словником неофіційного антропонімікону п’ятого президента України: *Петро Брехливий, Петруччо, Порошок, ППО, Рошенович, Сивочолий гетьман, Шоколадний Борів, Шоколадний заєць* та багато інших. Безперечно, ми свідомі того, що в умовах гібридного протистояння солідна кількість виразно негативно конотованих, а подеколи й відверто інвективних форм поставали як штучні елементи інформаційної війни, поширюючись в українському комунікативному просторі через ботоферми агресора: «**Потрошенко** – зневажливе прізвище п’ятого президента

України Петра Порошенка. Воно використовується переважно росіянами, а саме “ватниками”, які ненавидять все, що якимось пов’язане з Україною» («SlangZone.net», 3.08.2023). Водночас варто зауважити те, що поступове входження України в глобалізований світовий інформаційний простір позначене активним розширенням неофіційного антропонімікону з інших мов, насамперед англійської: «**The Willy Wonka Of Ukraine Is Now The Leading Presidential Candidate**» [Український Вільї Вонка став головним кандидатом у президенти – К. Д.] («Forbes», 31.03.2014); «**Will the 'Chocolate King' Be Ukraine's Next President?**» [Чи стане «шоколадний король» наступним президентом України? – К. Д.] («NBC News», 4.04.2014); «**Ukraine's Hopes Riding on a Chocolatier**» [Українська надія на Шоколатє – К. Д.] («The New York Times», 29.03.2014). Власне українська антропонімна номінація цього періоду починає набувати виразно ігрових рис через експериментування з неузвальною інструментарієм. Отже, фіксуємо прізвища-субститути, що постали через заміну неморфемного сегмента у твірному слові: [П]етьман ← [г]етьман; тмезисні утворення, які є наслідками серединної неморфемної вставки: По[т]рошенко ← Порошенко. Відзначаємо високу продуктивність і редеривації, які в неформальному спілкуванні є поширеним способом творення прізвищ. Власне, найбільш поширені в межах досліджуваного матеріалу похідні на зразок *Ющ*, *Яник* і *Порох* становлять наслідок зворотного словотвору. Специфіка ж одиниць, утворюваних від 2014 року, полягає в мотивуванні переважно оказіональними прізвищами, як-от: *Потрох* ← *Потрошенко*. У цих процесах, уважаємо, починають проглядатися перші ознаки метамодерністської світоглядної парадигми, що «осцилює між ентузіазмом модернізму та постмодерністським глузуванням, між надією та меланхолією, між простодушністю та обізнаністю, емпатією та апатією, єдністю та множинністю, цілісністю та розщепленням, ясністю та неоднозначністю» [6, с. 62]. У такому контексті, на нашу думку, по-іншому варто сприймати антропоніми-енантіосеманти, у яких поляризоване значення розвивалося з часом на підставі характеристик вторинного об’єкта номінування. Порівняймо такі цитати: «**Порох** молодець, не плямає як ющ» (Справжня українська правда, 19.03.2015) і «...тепер пів-України обговорює, що **Порох** захищає Яника, зрадник, а другі пів-України – що за себе боїться» («Детектор медіа», 21.06.2015). Між реалізацією діаметрально протилежних оцінних значень у зафіксованих лексемах минуло три місяці, однак можемо припускати, що поляризація могла відбутися швидше на уснорозмовному рівні, без збереження в зовнішній пам’яті. Однак навіть не стрімкість розвитку антонімічного значення тут видається прикметною, а те, що воно розвивається стосовно одного об’єкта номінування. У «Маніфесті

Метамодернізму» Люк Тернер акцентує на тому, що «коливання – це природний світовий порядок, <...> рух має здійснюватись шляхом коливань між позиціями з діаметрально протилежними ідеями, <...> що змушує цей світ рухатись» [5]. Можемо припускати, що подібних явищ у мові загалом і неофіційному антропоніміконі зокрема ставатиме дедалі більше відповідно до поширюваності метамодерної парадигми в українському суспільстві.

Коливальний принцип у тезаурусі прізвищ шостого президента України набуває повніших рис, де спостерігаємо «не бінарність, як і континуум, що розділяє їх [полюси – К. Д.], не рівновага, проте маятник, що коливається між різними крайнощами» [6, с. 62]. Незворотна динаміка до стану ентропійної несхожості, як його визначив Л. Тернер, актуалізується надзвичайно широким спектром прізвищ на зразок *БлаЗень, бубочка, Гідрант, Зе, зеля, зенукович, Кім Ір Зен, кварталісміус, Ухілес, янелох* тощо, морально-етичний і подеколи юридичний аспект творення та функціонування яких уже потлумлений розмиттям меж у постмодерністському суспільстві і поступово гіпотрофовуваний дедалі сильніше в парадигмі метамодерну, де «нові технології дають можливість одночасного сприйняття і розігрування подій з безлічі позицій» [5]. Постульований метамодерном принцип «множинності несумірних і невловимих горизонтів» бачимо в істотному розширенні інструментарію, зокрема й передусім словотвірному. До питомих антропонімічних формул і традиційних способів продукування прізвищ додаються виразно okazionalні, насамперед компресія простих одно- чи двоскладних речень або частин складних речень (переважно підрядних): *боневтік ← бо не втік, Вовка-двадцять-євро ← Вовка двадцять євро, янелох ← я не лох* тощо. До того ж компресія набуває гібридних виявів, оскільки її починають супроводжувати як

нормативні засоби словотворення, наприклад, суфіксація (*Бонетряпкович*), так і неузальні, зокрема, графіксація (*самилуччийпріЗедент*). Указані одиниці вважаємо вербальними оприявниками Тернерівського мінливого стану «між і за межами іронії та ширості, наївності та обізнаності, релятивізму та істини, оптимізму та сумніву в пошуках множинності несумірних і невловимих горизонтів» [5]. Із огляду на те, що метамодерний дискурс лише набуває виразних рис як в українському суспільстві, так і комунікативному дискурсі, більш явно й усталено його мовні маркери, зокрема й на рівні неофіційного антропонімікону, вважаємо, оформляться в найближчій перспективі. Маємо констатувати той факт, що засвідчені мовленнєві артефакти вже виходять за межі постмодерністської парадигми.

Підбиваючи підсумок, зауважимо, що наша спроба розглянути інноваційні артефакти неофіційного антропонімікону українського політикуму в сучасному метамодерному дискурсі не претендує на вичерпність та істинність викладених гіпотез, а отже, потребує подальшого студіювання. У контексті зазначеного вбачаємо перспективи у вивченні структурно-семантичної та функційної специфіки інноваційної лексики в межах антропонімікону загалом і неофіційного зокрема з позицій метамодерної парадигми. На прикладах прізвищ представників українського політикуму, передусім найвищого рангу, мали змогу переконатися в тому, що монополарність номінацій протягом останніх тридцяти років поступово зміщується в бік полівекторності. Разом із цим спостерігаємо тенденцію до оновлення інструментарію для номінування в таких консервативних, хоч і динамічних системах, як неофіційний антропонімікон. Водночас дедалі помітніше стає те, що оприявнювані на мовленнєвому матеріалі світоглядні зрушення набули якісно нових рис, домінантою з-поміж яких є принцип маятника, коли полярні явища є не елементом бінарності, а коливального руху між різними аспектами буття.

Список використаної літератури

1. Вдовчин І. Я., Савойська С. В. Вплив постмодернізму на розбудову моделі мовної політики. *Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса*, Сер.: Політичні науки. 2019. С. 79–85. DOI: <https://doi.org/10.31558/2617-0248.2019.4.13>
2. Пахомова С. М. Еволюція антропонімічних формул у слов'янських мовах : монографія. Вид. 2-ге, доповн. і переробл. Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2012. 344 с.
3. Постмодернізм / Н. Б. Отрешко, Г. Ю. Носова // Енциклопедія Сучасної України / Редкол. : І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2024. URL: <https://esu.com.ua/article-882808> (дата звернення: 16.11.2024)
4. Протас М. Метамодерністський дискурс у компаративній артепістемології. *Сучасне мистецтво: теорія і практика*. 2023. № 19. С. 25–38. DOI: <https://doi.org/10.31500/2309-8813.19.2023.294882>
5. Turner Luke. Metamodernist Manifesto. 2011. Available at: <http://www.metamodernism.org/> (дата звернення: 16.11.2024)
6. Van den Akker R., Vermeulen T. Notes on Metamodernism. *Journal of AESTHETICS & CULTURE*. 2010. Vol. 2. Pp. 56–77. DOI: [10.3402/jac.v2i0.5677](https://doi.org/10.3402/jac.v2i0.5677)
7. Van Dijk Teun A. Discourse, context and cognition. *Discourse Studies*. 2006. 8(1). Pp. 157–177.

Надійшла до редакції 28 грудня 2024 р.
Прийнята до друку 30 січня 2025 р.

References

1. Vdovchyn I. Ya., Savoiska S. V. (2019). The Impact of Postmodernism on the Development of a Language Policy Model. *Bulletin of Vasyl' Stus Donetsk National University, Ser.: Political Science*. Pp. 79–85. DOI: <https://doi.org/10.31558/2617-0248.2019.4.13> [in Ukrainian].
2. Pakhomova S. M. (2012). Evolution of anthroponymic formulas in Slavic languages: a monograph. Uzhhorod: Oleksandry Harkushi Publ., 344 p. [in Ukrainian].
3. Postmodernizm / N. B. Otreshko, H. Yu. Nosova (2024) // Encyclopedia of Modern Ukraine / Eds.: I. M. Dziuba, A. I. Zhukovsky, M. H. Zhelezniak [et al.]; National Academy of Sciences of Ukraine, Shevchenko Scientific Society. Kyiv: The NASU institute of Encyclopedic Research. Available at: <https://esu.com.ua/article-882808>
4. Protas M. (2023) Metamodernist Discourse in Comparative Artepistemology. *Contemporary art: theory and practice*. № 19. Pp. 25–38. DOI: <https://doi.org/10.31500/2309-8813.19.2023.294882> [in Ukrainian].
5. Turner Luke (2011). Metamodernist Manifesto. 2011. Available at: <http://www.metamodernism.org/>
6. Van den Akker R., Vermeulen T. (2010). Notes on Metamodernism. *Journal of AESTHETICS & CULTURE*. Vol. 2. Pp. 56–77. DOI: <https://doi.org/10.3402/jac.v2i0.5677> [in English].
7. Van Dijk Teun A. (2006). Discourse, context and cognition. *Discourse Studies*, 8(1), pp. 157–177 [in English].

Submitted December 28, 2024.

Accepted January 30, 2025.

Kateryna Diukar, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Ukrainian Language, V. N. Karazin Kharkiv National University (Svobody Sq., 4, Kharkiv, 61022, Ukraine); e-mail: kateryna.dukar@karazin.ua; <https://orcid.org/0000-0001-5364-1985>

Innovative artifacts of the unofficial anthroponymicon of Ukrainian politics in the contemporary metamodern discourse

Intermedial The article is devoted to the study of current trends in unofficial naming, especially neogenic derivative processes. The author aims to explore innovative artifacts of the unofficial anthroponymicon of Ukrainian politics from the perspective of contemporary metamodern discourse. The focus of attention is on nicknames, in particular, of the occasional creation, of representatives of the top echelon of Ukrainian politics, recorded in the Internet space over the past fifteen years. The author traces the regularities of the implementation of traditional anthroponymic formulas at the present stage, as well as the use of non-usual tools for creating nicknames. It is found that the occasional patterns, which are actively involved in the digital age in the creation of appellative and onomastic innovations, are becoming more complex, acquiring hybrid features. The author points out the reorientation of nomination processes from the object of nomination to the nominator and his pragmatic desire to realize his own linguistic creativity. It is noted that the monopolarity of nominations, in particular in conservative systems such as the anthroponymicon, has been gradually shifting towards polyvectoriality over the past thirty years. Attention is paid to anthroponyms-enantiosemanitics, in which the polarized meaning did not develop over time on the basis of the characteristics of the secondary object of nomination, in relation to the same object of nomination. It is noted that the attested linguistic artifacts clearly do not fit into the framework of postmodern discourse. The hypothesis is put forward that the worldview paradigm of the representatives of the Ukrainian-speaking community acquires metamodern features, which leads to the creation of contrasting and oscillating onyms. It is pointed out that the pendulum principle becomes dominant in the metamodern discourse in general and its linguistic markers, when polar phenomena are not an element of binarity, but an oscillatory movement between different aspects of life.

Key words: innovation, derivation, metamodern discourse, anthroponym, nickname.
